

▶ Kainuu
1/2006

PK-YRITYYSBAROMETRI

 Kainuun Yrittäjät

 FINNVERA

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja tämän kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometria kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raportteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Kevään 2006 Pk-yritysbarometri perustuu noin 3400 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut hyvä.

Tässä kevään 2006 alueellisessa raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana ja elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitusta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä. Erityiskysymyksiä ovat ulkomaisen työvoiman ja vuokratyövoiman käyttö sekä rekrytointiongelmat.

Helsingissä 19.4.2006

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät ry

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

taloustutkimus oy

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Kainuun ja koko maan yritykset.....	7
2 Yritykset ja työllisyys.....	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	15
7 Elinkeinoilmasto	16
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	18
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	19
10 Yrittäjyysilmapiiri.....	20
11 Pk-yritysten rahoitus.....	21
12 Pk-yritysten laajentuminen	23
13 Rekrytointi pk-yrityksissä.....	24

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat edelleen suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Kainuussa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä joka kolmas (36 %) ennakoi suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja yhdeksän prosenttia yrityksistä ennakoi suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat heikkommat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Syksyn tilanteeseen verrattuna ovat Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana nyt paremmat. Myös koko maassa ovat pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana paremmat kuin edellisen kyselyn aikaan.

Koko maan ja Kainuun pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia lukuun ottamatta investointien arvoa Kainuun osalta. Suhdannenäkymät ovat alueen yritysten keskuudessa koko maata heikkommat kaikkien muiden osatekijöiden paitsi viennin arvon suhteen. Liikevaihdon kasvua ennakoi saldoluvun mukaan selvästi pienempi osuus Kainuun kuin koko maan pk-yrityksistä. Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana, joskin henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella alempi kuin koko maassa keskimäärin. Näkymät henkilökunnan määrän osalta ovat kaiken kaikkiaan kuitenkin paremmat kuin syksyllä 2005.

Alueen pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kilpailutilanteeseen ja resurssitekijöihin liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus sekä puutteet toimitiloissa koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteiksi. Koko maan pk-yritysten tuloksiin verrattuna kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät koetaan Kainuussa hieman suuremmiksi kehittämisen esteiksi. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä vain 3 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä rahoituksen hinta on pahimpana esteenä reilulla puolella (57 %) ja vakuuksien puute vajaalla puolella (43 %) alueen pk-yrityksistä.

Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ja työn sivukulut. Alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää noin joka neljäs pitää kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta työllistämisen esteenä ja lähes joka kolmas työn sivukuluja. 31 prosentilla Kainuun ja 29 prosentilla koko maan pk-yrityksestä ei ole tarvetta työllistää.

Kainuussa toimivista pk-yrityksistä 15 prosenttia aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta aikoo hankkia 26 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta koneiden ja laitteiden korvaus- ja laajennusinvestointeihin. Kainuun pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (91 %).

Alueella toimivista yrityksistä joka kymmenes aikoo käynnistää tuotantoa tai laajentaa toimintaansa ulkomaille. Merkittävin kohde on EU:n ulkopuolinen Eurooppa. Viidennes ulkomaille aikovista ilmoittaa tarvitsevansa ulkopuolista rahoitusta.

Kainuun alueen yrityksistä lähes puolella (45 %) on ollut avoimia työpaikkoja viimeisen vuoden aikana. 27 prosenttia niistä alueen yrityksistä, joissa on ollut avoimia työpaikkoja, on saanut rekrytoitua osaavan ammattilaisen. Koko maan kohdalla 31 prosenttia on välttynyt ongelmilta. Kainuussa 22 prosenttia ja koko maassa 17 prosenttia ei ole onnistunut täyttämään yhtään avointa paikkaa. Niin koko maan kuin Kainuunkin alueella useimmin rekrytointiongelmien syyksi nimetään puutteellinen työkokemus ja koulutus.

Koko maan osalta 17 prosenttia pk-yrityksistä ilmoittaa käyttäneensä vuokratyövoimaa viimeksi kuluneen vuoden aikana. Kainuun alueella vastaava luku on 26 prosenttia. Kainuun alueella vuokratyövoimaa käyttäneistä yrityksistä 64 prosenttia nimeää käytön syyksi työvoiman heikon saatavuuden ja noin puolet kysynnän epävarmuuden ja/tai kausivaihtelut sekä irtisanomiseen liittyvän riskin.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta maaliskuussa 2006.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä TDC Hakemistot Oy:n ylläpitämää Blue Book yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Otokskoko on 3444 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internetkyselyinä 30.1.–3.3.2006. Valtaosa vastaajista värvättiin osallistumaan kyselyyn puhelimitse. Tiedonkeruu on toteutettu Taloustutkimus Oy:n CAWI-ohjelmalla (Computer Aided Web Interview). Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Kainuun osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimuksessa tutkimusjohtaja Ville Haikola ja yhteyspäällikkö Jyrki Kärpänoja, Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).

2) Aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Uusimaa).

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ saldoluku = + 30 %

AINEISTO

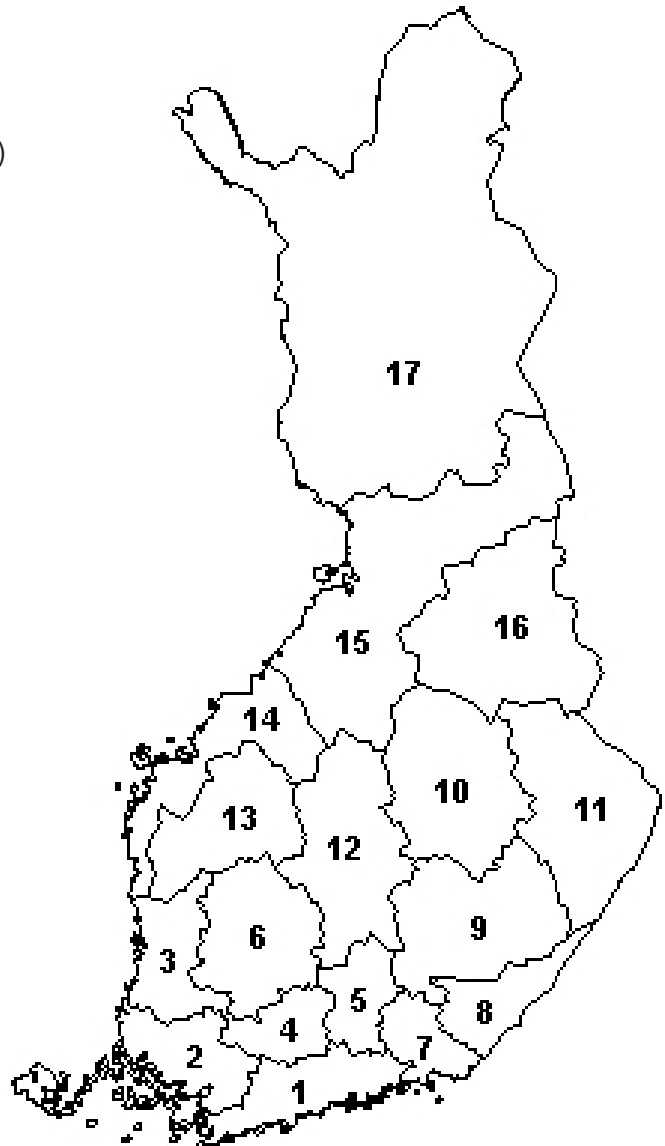
Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:**PK-YRITYS BAROMETRI 1/2006**
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	KAINUU	77	2 %
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	8	10 %
	Rakentaminen (TOL: F)	13	17 %
	Kauppa (TOL: G)	13	17 %
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	43	56 %
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	52	68 %
	5 - 9 henkilöä	15	19 %
	10 - 19 henkilöä	3	4 %
	20 - 49 henkilöä	4	5 %
	50+ henkilöä	3	4 %
LIIKEVAIHTO VUONNA 2006	Alle 0,20 milj. euroa	33	43 %
	0,20 - 0,49 milj. euroa	16	21 %
	0,50 - 1,49 milj. euroa	14	18 %
	1,50+ milj. euroa	12	16 %
	Ei vastausta	2	3 %
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	5	6 %
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	33	43 %
	Pyrkii säilyttämään asemansa	28	36 %
	Ei kasvutavoitetta	8	10 %
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	3	4 %
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	62	81 %
	Kyllä	14	19 %
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	41	53 %
	1996 – 2000	10	13 %
	2001 – 2006	26	34 %
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	69	90 %
	Palkattu toimitusjohtaja	5	6 %
	Muut	3	4 %

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

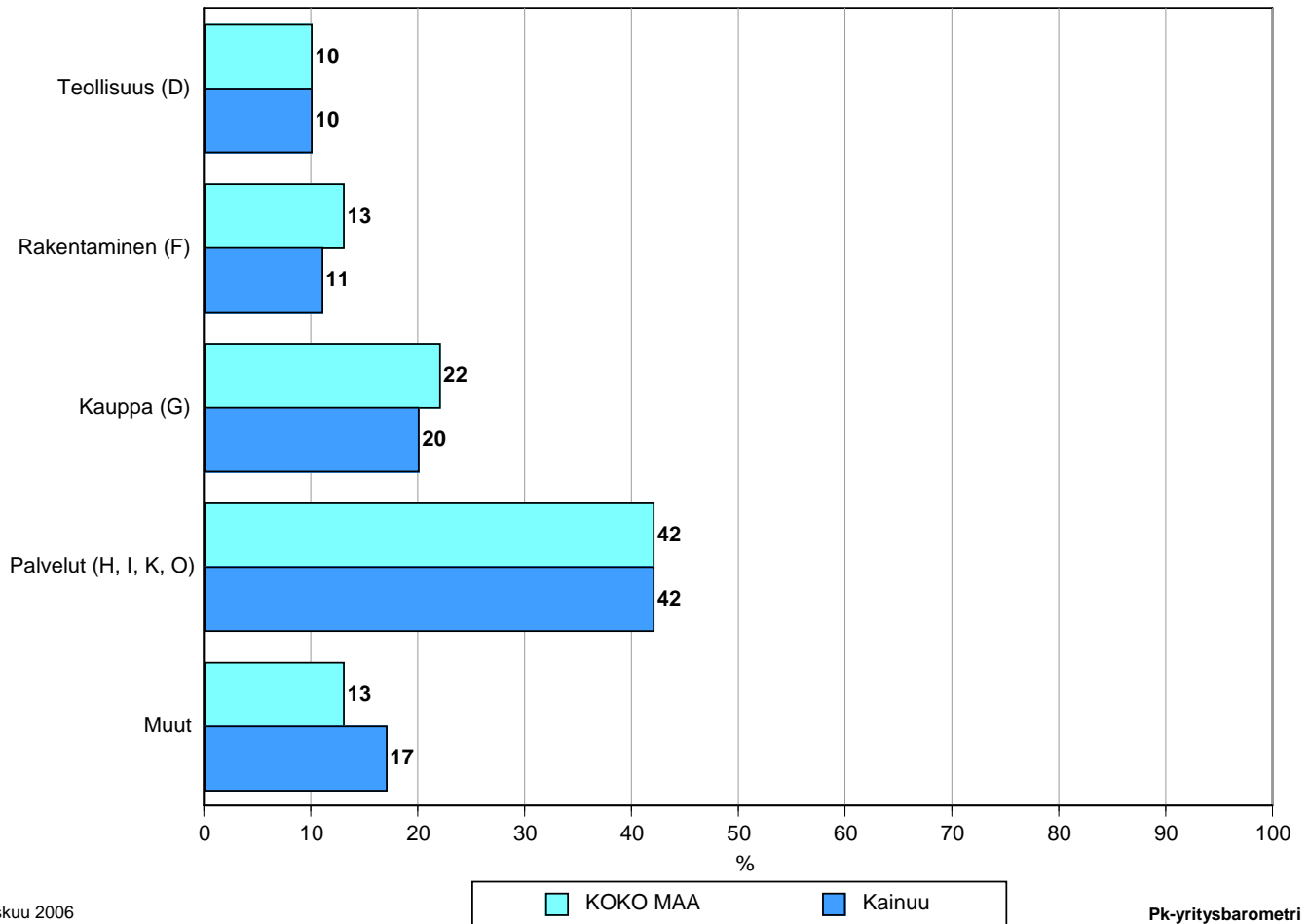
Pohjanmaan alueraportissa ovat mukana Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ja Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät. Lisäksi Keski-Pohjanmaan alueelle on oma raporttinsa.

Tutkimustulokset

1 Kainuun ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2004 232 305 yritystä.¹ Näistä yrityksistä noin 3000 toimi Kainuussa. Kainuussa on kaupan ja rakennusalan yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa. Teollisuus- ja palvelualoilla toimivien yritysten suhteellinen osuus on Kainuussa sama kuin koko maassa.²

1. YRITYSTEN OSUDET ERI TOIMIALOILLA

Maaliskuu 2006

Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/jso

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

Pk-yrittäjäbarometri
Kevät 2006

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

² Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

Kainuussa toimivissa yksityisen sektorin yrityksissä ja yhteisöissä työskenteli vuonna 2003 noin 14500 työntekijää³. Työttömyysaste oli vuonna 2005 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 8,4 % ja koko Uudellamaalla 16,6 %.

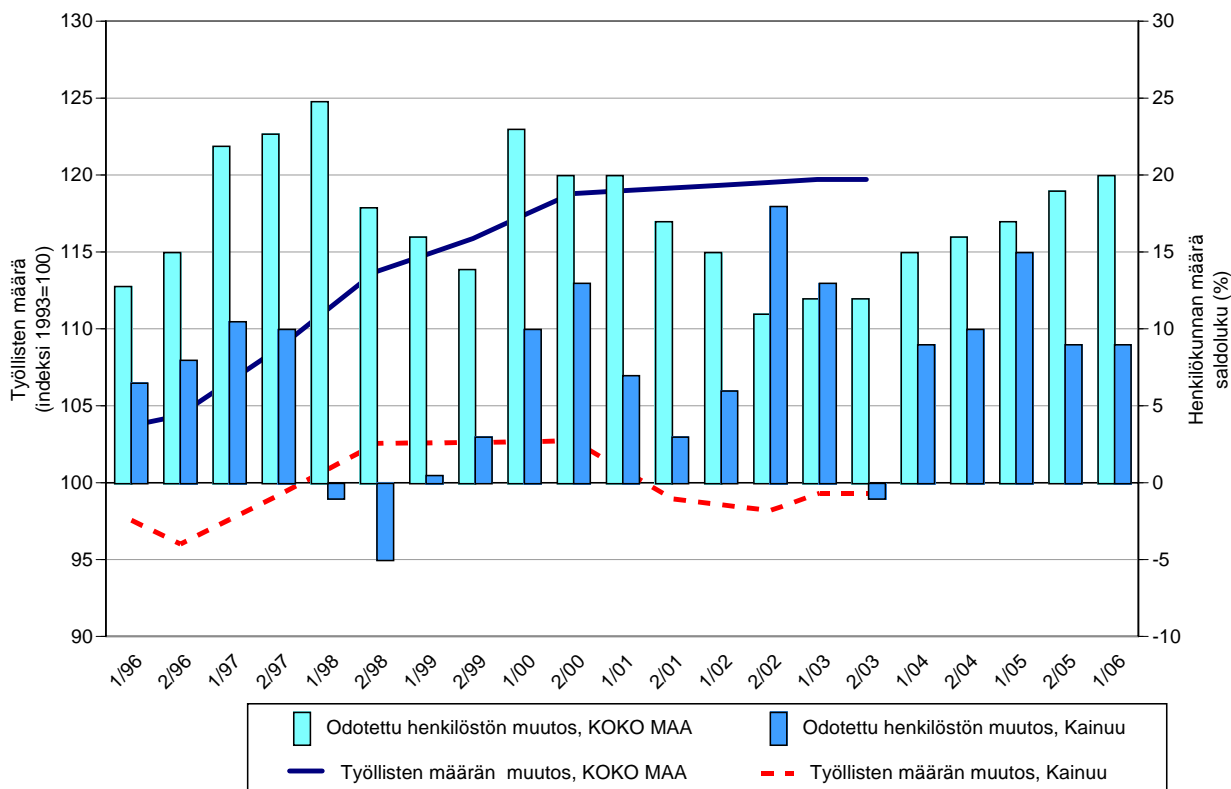
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	25	70	5	20
Kainuu	19	71	10	9

Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana, mutta henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella selvästi heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Kainuussa samat kuin syksyllä 2005. Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät myös hieman paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2005 henkilökunnan määrän saldoluku oli +19 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Kainuun työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana⁴. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2003.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

Maaliskuu 2006
Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/js

Pk-yritysbarometri
Kevät 2006

³ Lähde: Tilastokeskus Työssäkäyntitilasto.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

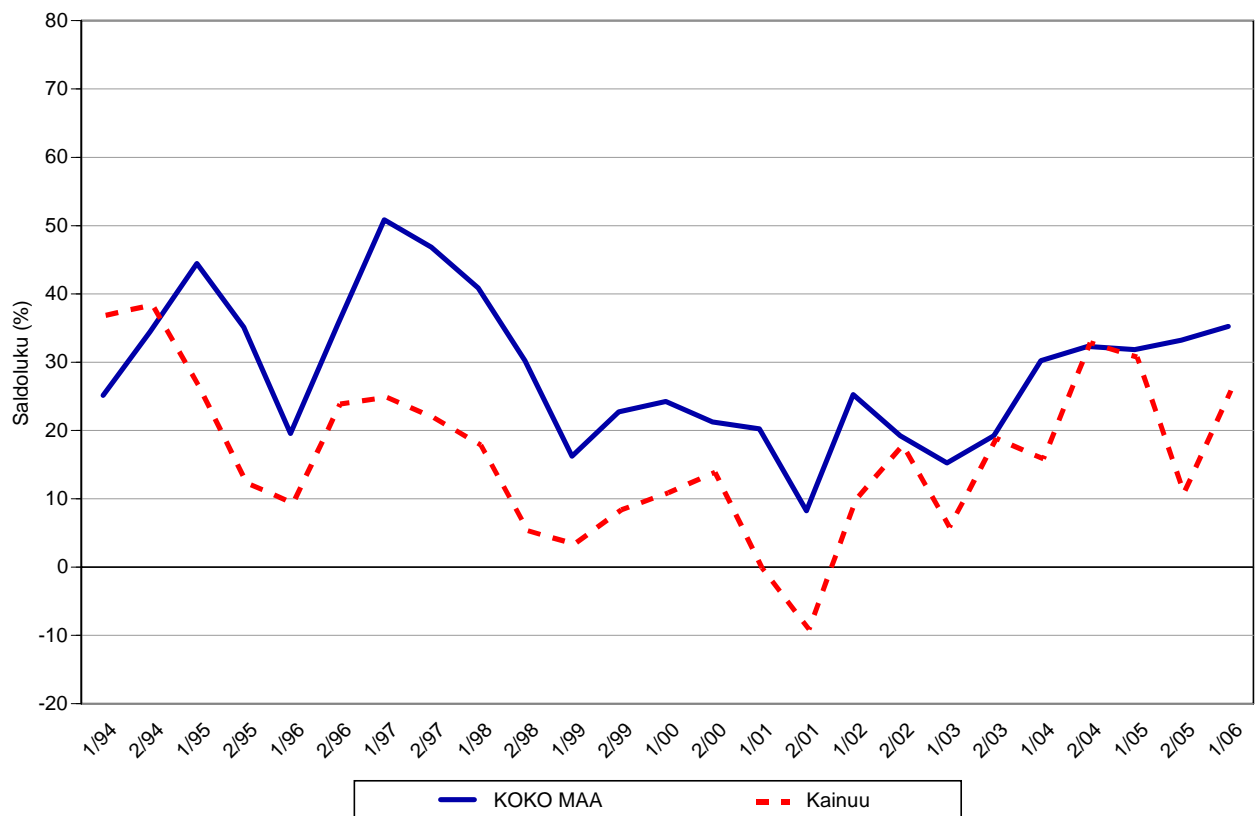
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	43	49	8	35
Kainuu	36	55	9	26

Pk-yritysten suhdannenäkymät ovat selkeästi paremmat Kainuussa syksyn 2005 tilanteeseen verrattuna (syksyllä 2005 saldoluku: 11). Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Kainuussa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä nyt joka kolmas ennakoi suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja yhdeksän prosenttia yrityksistä ennakoi suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat heikkomat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Syksyn 2005 tilanteeseen verrattuna ovat Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana selvästi paremmat. Koko maan osaltakin näkymät ovat nousussa.

3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

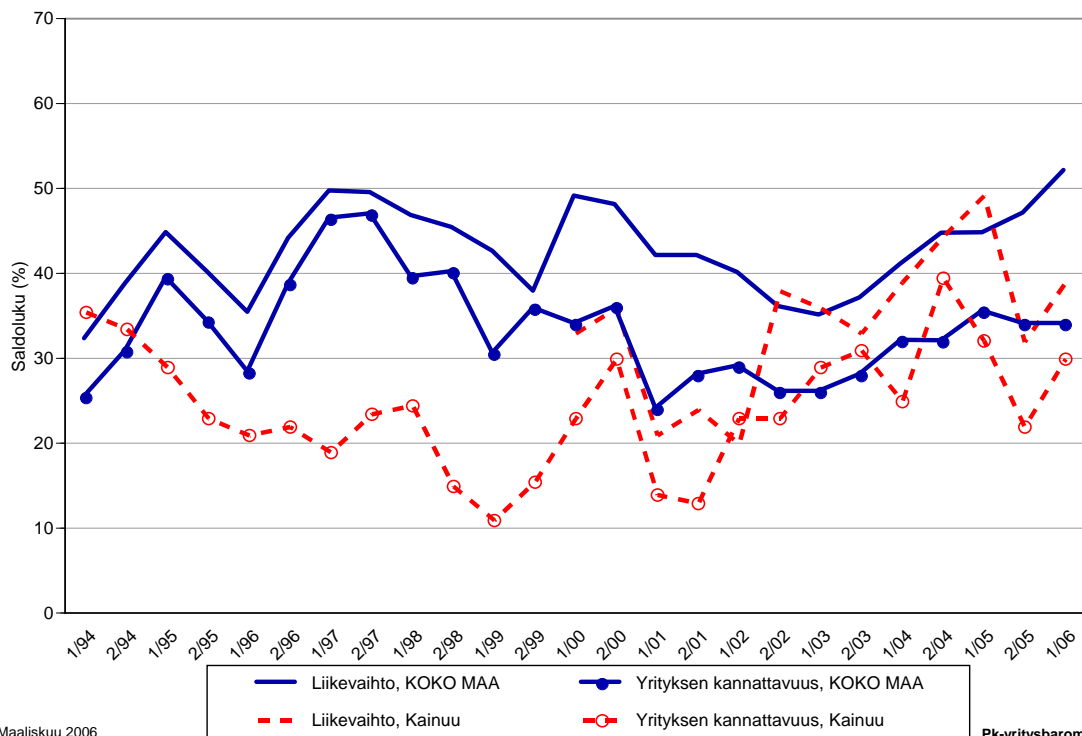
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA							
Suurempi	60	24	42	54	36	46	45
Yhtä suuri	32	59	52	40	53	42	49
Pienempi	8	17	6	6	10	12	7
Saldoluku (%)	52	6	36	48	26	34	38
Kainuu							
Suurempi	51	16	55	17	31	39	45
Yhtä suuri	37	61	45	83	59	52	47
Pienempi	12	23	0	0	10	9	8
Saldoluku (%)	39	-7	55	17	21	30	37

Koko maan ja Kainuun pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia lukuun ottamatta investointien arvoa Kainuun osalta. Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat muiden osatekijöiden osalta keskimäärin huonommat kuin koko maan pk-yrityksillä paitsi viennin arvon osalta. Suhdannenäkymät ovat alueen yritysten keskuudessa koko maata huonommat erityisesti liikevaihdon, tuonnin arvon ja investointien kannattavuuden osalta.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁵ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Kainuussa paremmat kuin syksyllä 2005. Myös yrityksen kannattavuuden osalta ovat Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät paremmat kuin syksyllä 2005.

3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

Maaliskuu 2006
Aikuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/js

Pk-yritysbarometri
Kevät 2006

⁵ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

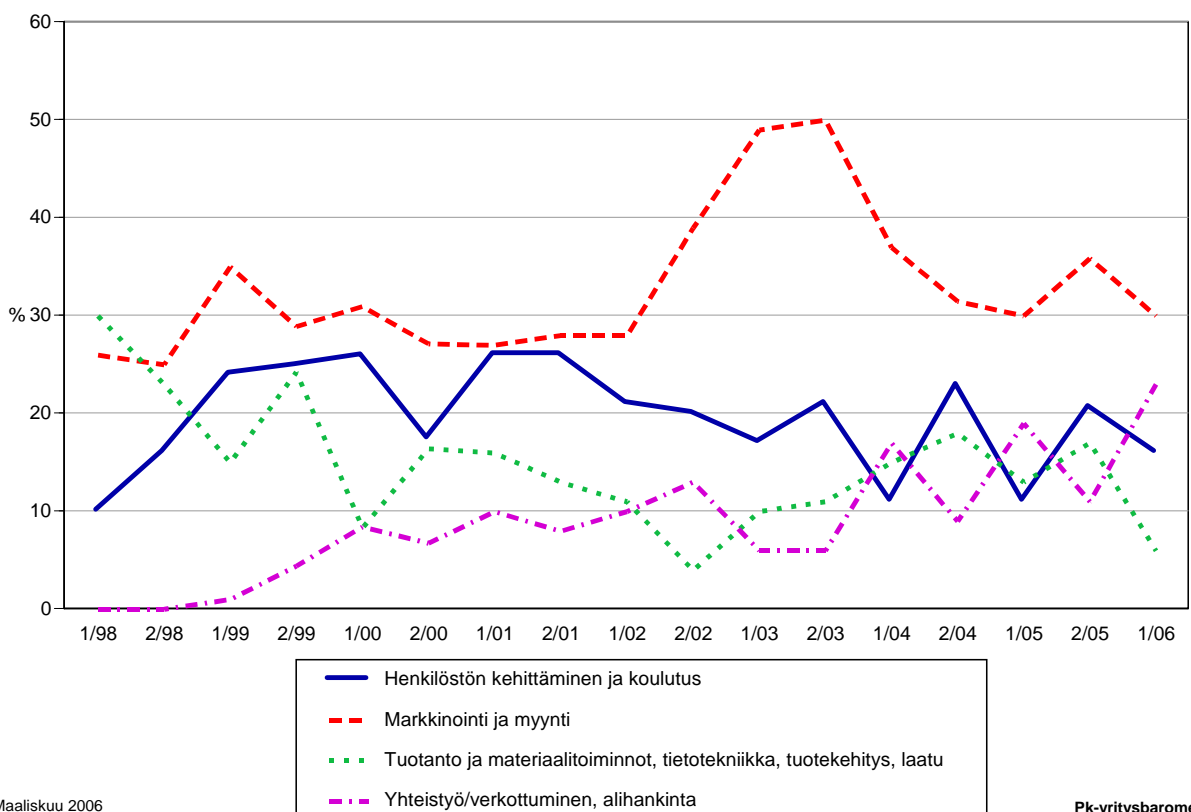
Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
Johtaminen	4	4
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	17	16
Markkinointi ja myynti	36	30
Vienti ja kansainvälistyminen	3	1
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	8	15
Tuotanto ja materiaalityönnöt, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	11	6
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	14	23
Ympäristö- ja muiden säädosvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	3	1
Muu	1	0
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	3	3

Kainuun pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, seuraavaksi eniten kehittämistarvetta alueen pk-yrityksillä on yhteistyössä ja verkottumisessa. Alueen pk-yrityksillä on koko maan pk-yrityksiä enemmän kehittämistarvetta yhteistyössä ja verkottumisessa sekä rahoituksessa, taloudessa ja laskentatoimessa. Koko maan kohdalla rahoituksen, talouden ja laskentatoimen alueella koetaan nyt olevan selvästi enemmän kehittämistarvetta syksyyn 2005 verrattuna.

Syksyn tilanteeseen verrattuna henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen, tuotanto ja materiaalityönnöt ja sekä markkinointiin ja myyntiin liittyvät kehittämistarpeet ovat vähentyneet Kainuussa toimivien pk-yritysten keskuudessa. Yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaan liittyvät koulutustarpeet ovat lisääntyneet.

4. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET - Kainuu -

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

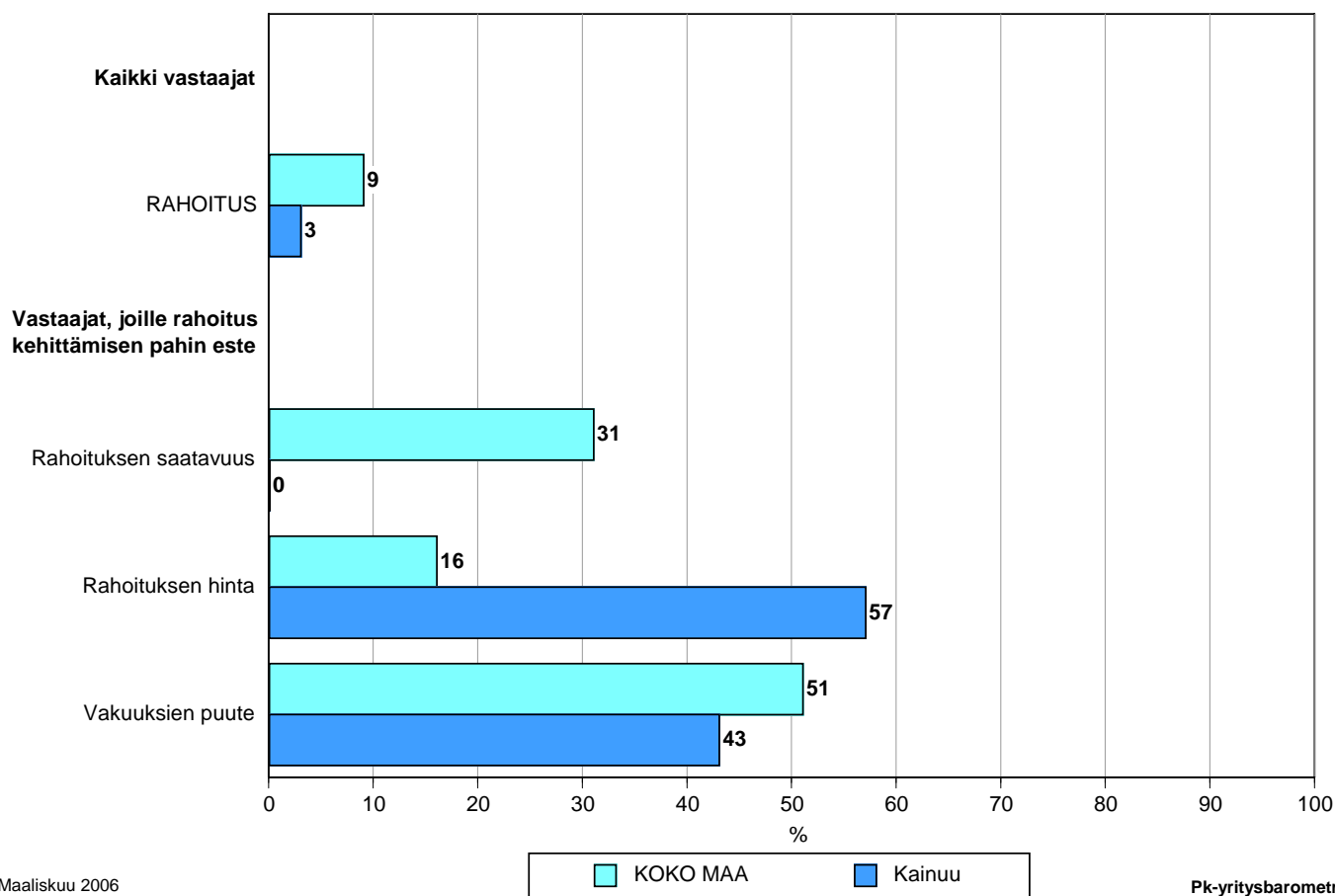
	KOKO MAA	Kainuu
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	6	9
byrokratia	30	15
työlainsäädäntö	9	20
työehtosopimukset	12	8
muu sääntely	28	37
KUSTANNUSTASO	15	13
verotus	21	11
palkkataso	16	5
työn sivukulut	42	35
muut tuotantokustannukset	16	23
KILPAILUTILANNE	27	31
kireä kilpailutilanne	65	58
markkinoiden liiallinen keskittyminen	11	7
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	3	5
markkinoita vääristävät tuet	2	5
harmaa talous, konkurssit jne.	4	0
kysynnän riittämättömyys	10	13
RAHOITUS	9	3
rahoituksen saatavuus	31	0
rahoituksen hinta	16	57
vakuuksien puute	51	43
RESURSSITEKIJÄT	27	27
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	52	46
alihankkijoiden/osatoimittajien		
saatavuus	7	6
toimitilat	8	18
koneet ja laitteet	5	8
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	18	15
YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE	12	17
MUUT TEKIJÄT	2	0
EI OSAA SANOA	3	0

Kainuussa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat edelleen kilpailutilanteeseen ja resurssitekijöihin liittyvät tekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, muut resurssitekijät kuten raaka-aineet ja nyt myös toimitilat koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteiksi. Koko maan pk-yritysten tuloksiin verrattuna kustannustasoon ja rahoitukseen liittyviä tekijöitä ei alueella koeta niin suuriksi kehittämisen esteiksi kuin muualla maassa.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 3 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä rahoituksen hinta on pahimpana esteenä 57 prosentilla ja vakuuksien puute 43 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Kainuussa toimivat pk-yritykset kokevat nyt rahoituksen olevan hieman pienempi kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Koko maan niin kaikki kuin myös kasvuhakuiset⁶ pk-yritykset pitävät rahoitusta kokonaisuudessaan nyt selvästi suurempana kehittämisen esteenä verrattuna syksyn 2005 tilanteeseen. Kainuussa sen sijaan sitä pidetään nyt pienempänä esteenä.

⁶ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

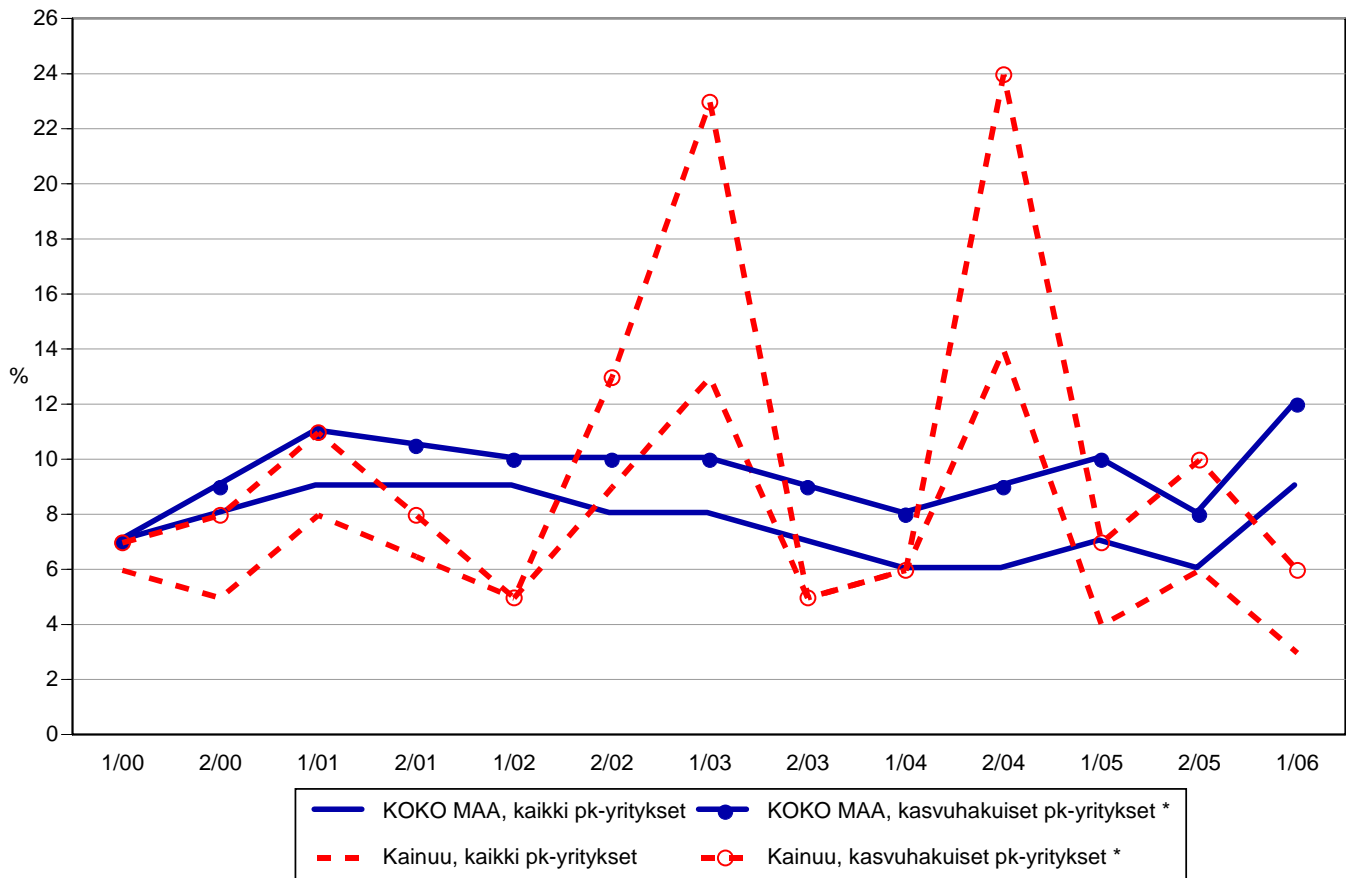
5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus -

Maaliskuu 2006
Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/jsj

Pk-yritysbarometri
Kevät 2006

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan -

Maaliskuu 2006
Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/jso

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

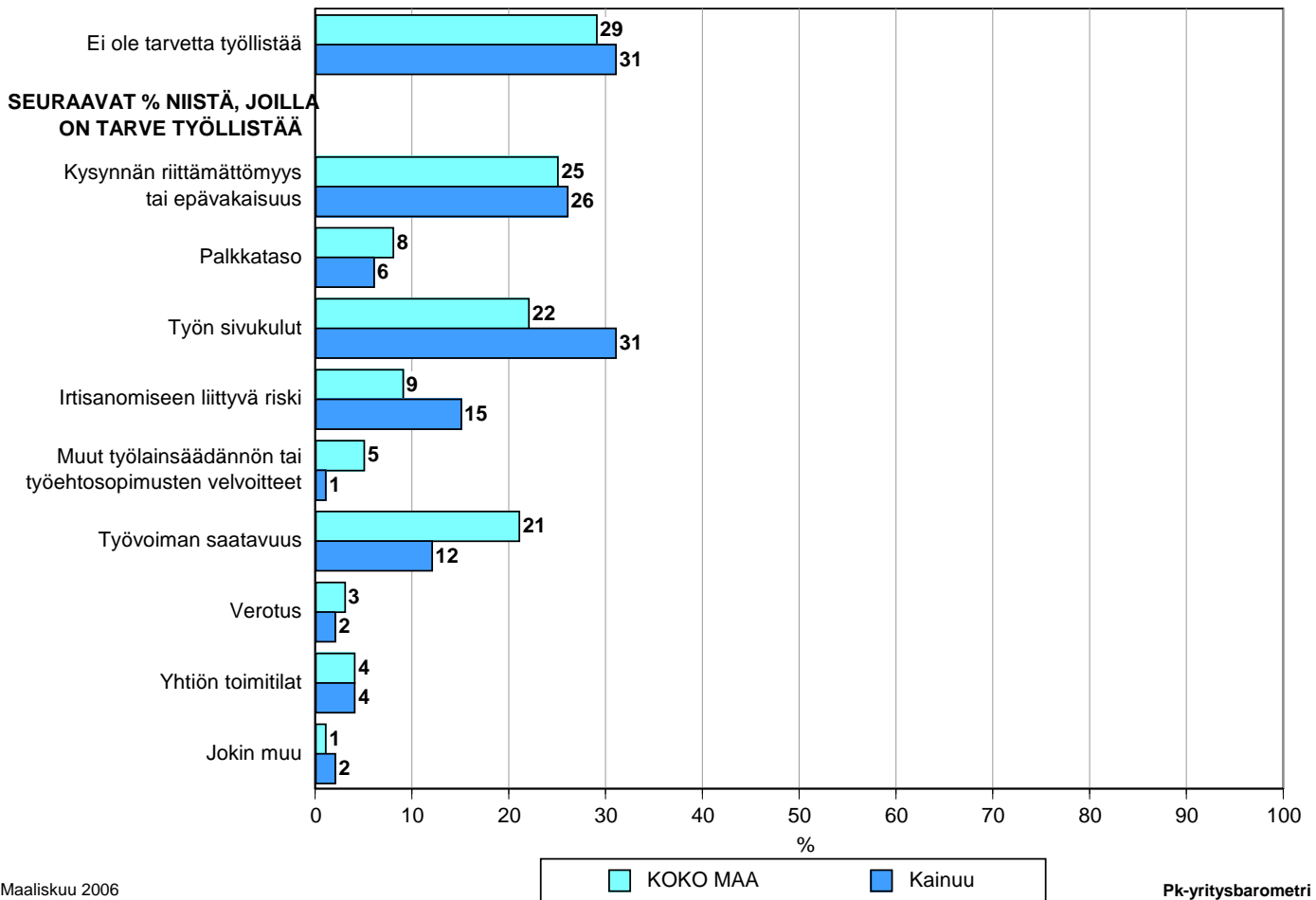
Pk-yrittäjäbarometri
Kevät 2006

Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työn sivukulut, kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus ja irtisanomiseen liittyvä riski. Alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää noin joka neljäs pitää kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta työllistämisen esteenä, vajaa kolmas työn sivukuluja ja joka kuudes irtisanomiseen liittyvää riskiä. 31 prosentilla Kainuun ja 29 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE

Maaliskuu 2006
Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/jsö

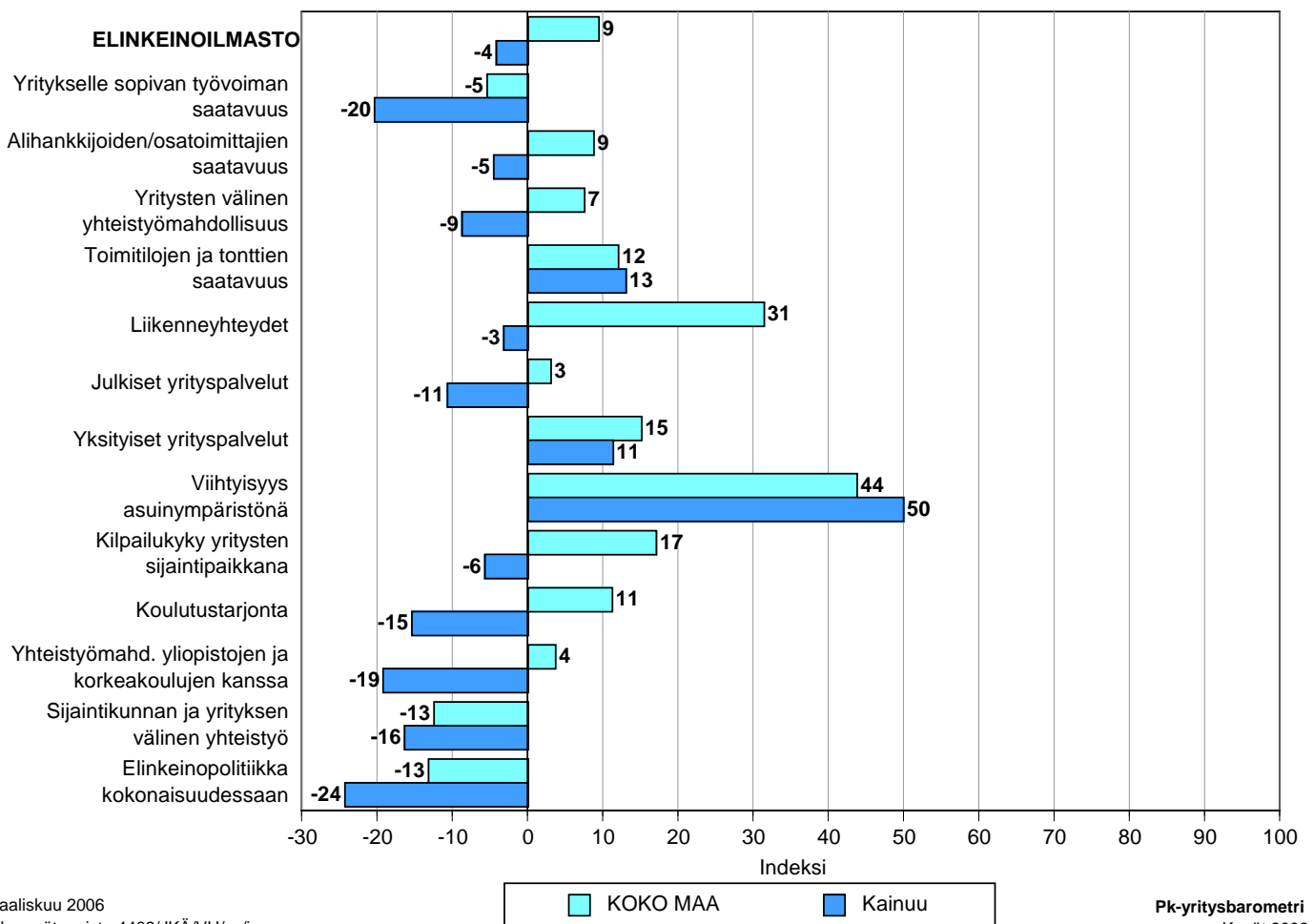
Pk-yritysbarometri
Kevät 2006

7 Elinkeinoilmasto

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Kainuussa tyytymättömpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Kainuussa sijaitsevat pk-yritykset ovat viihtyisyyteen asuinympäristönä, liikenneyhteyksiin, koulutustarjontaan, yksityisiin yrityspalveluihin ja kilpailukykyyn yritysten sijaintipaikkana. Tyytymättömiä alueella ollaan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan, työvoiman saatavuuteen ja yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Kainuun pk-yritykset ovat koko maan pk-yrityksiä tyytymättömpiä kaikkeen muuhun paitsi alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuteen. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Kainuussa ja myös koko maassa selvästi laskusuunnassa. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ollut mukana kevään 2006 tutkimuksessa.

7.1 ELINKEINOILMASTO

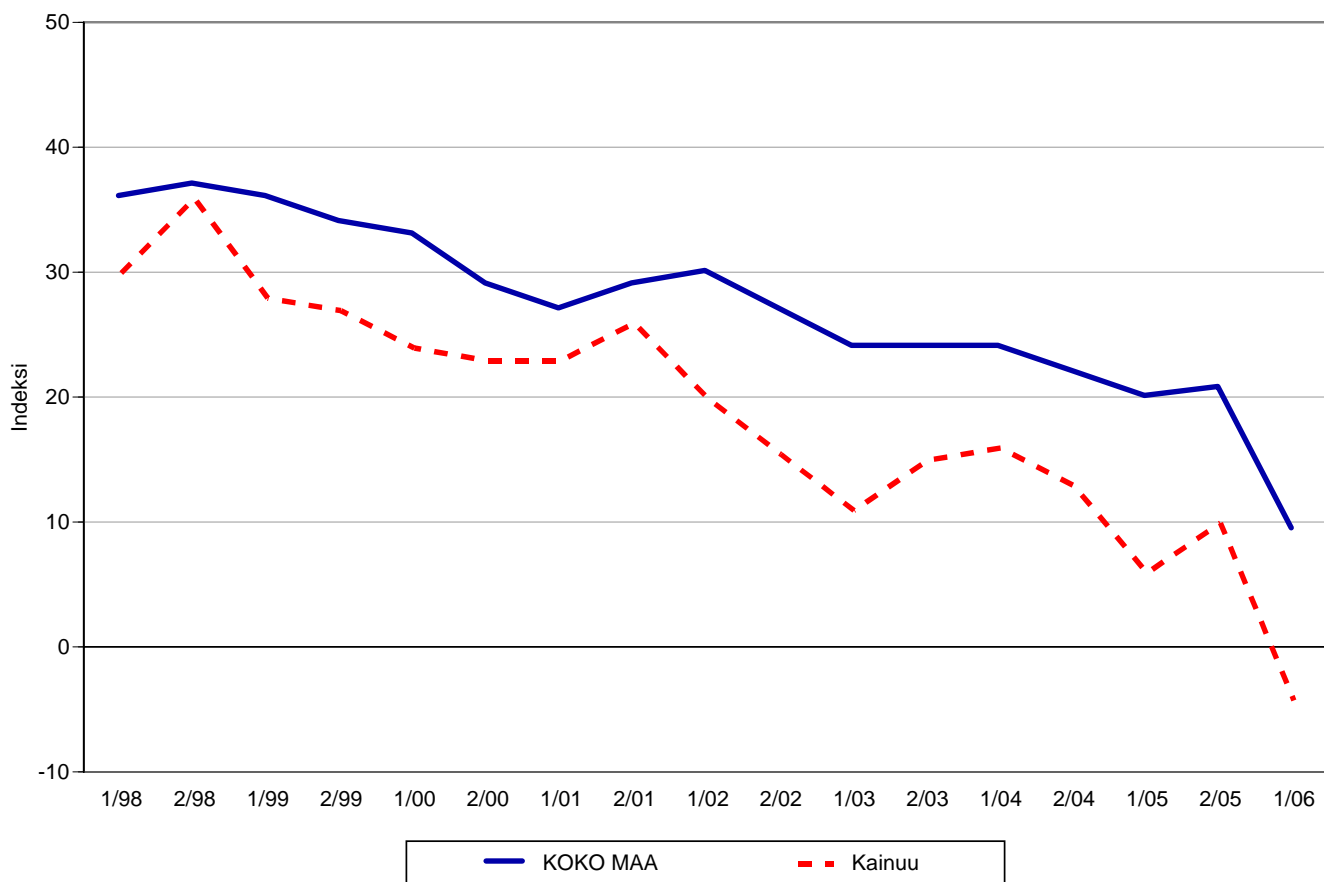

Maaliskuu 2006
Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/jsjo

Pk-yritysbarometri
Kevät 2006

7.2 ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä -

Maaliskuu 2006
Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Kevät 2006

8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

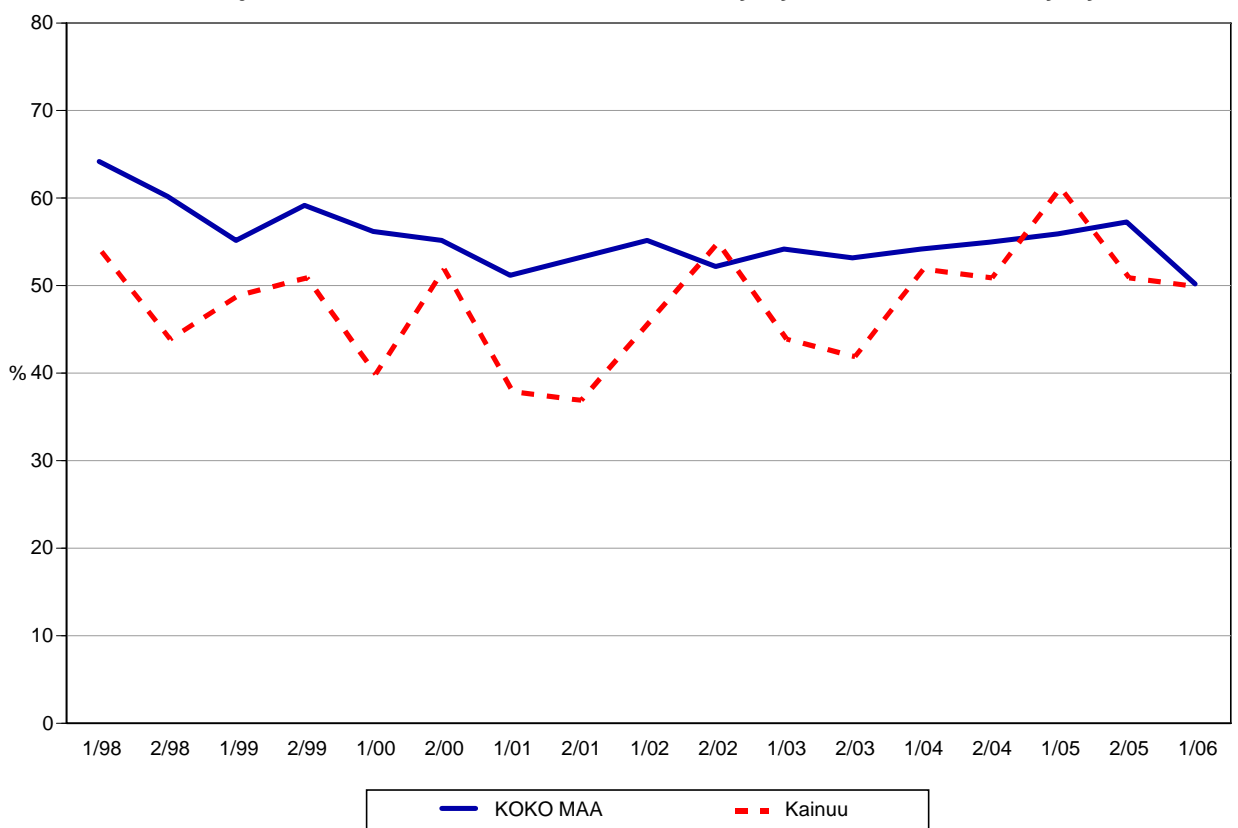
	KOKO MAA %	Kainuu %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	11	7
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	39	43
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	35
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	14	9
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	5

Kainuussa on suhteellisesti enemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoi viisi prosenttia Kainuun pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä. Kainuun alueen yrittäjät näkevät myös yhteistyön lisäämisen muiden yritysten kanssa keskimääräistä tärkeämpänä kasvukeinona.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on sekä Kainuussa että koko maassa nyt yhteensä 50 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuudet ovat kasvaneet sekä koko maassa että Kainuun alueella. Kokonaisuutena kasvuhakuisten pk-yritysten osuudet ovat kuitenkin laskeneet syksyn 2005 tilanteeseen verrattuna koko maassa ja hiukan myös Kainuussa. Toimintansa loppumisesta ennakoivien yritysten prosenttiosuus on kasvanut selvästi (syksyllä 2005: 1 %)

8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

- Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä -

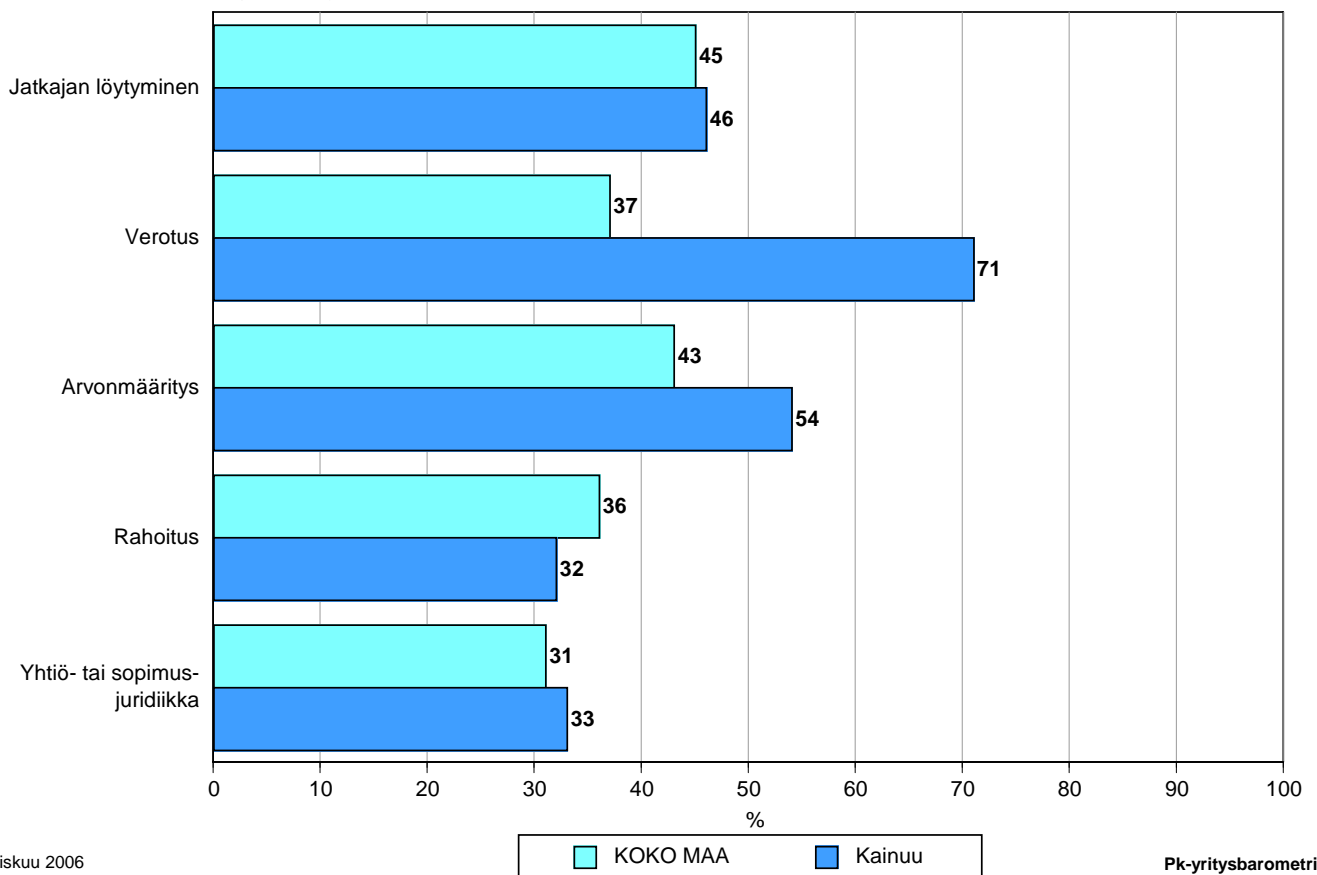
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	71	83
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	7	2
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	11
Ei osaa sanoa	10	3

Koko maassa on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka viidennessä pk-yrityksessä ja Kainuussa noin joka kuudennessa. Suurimmat haasteet sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville Kainuun alueen yrityksille ovat verotus ja ongelmat arvonmäärityksessä.

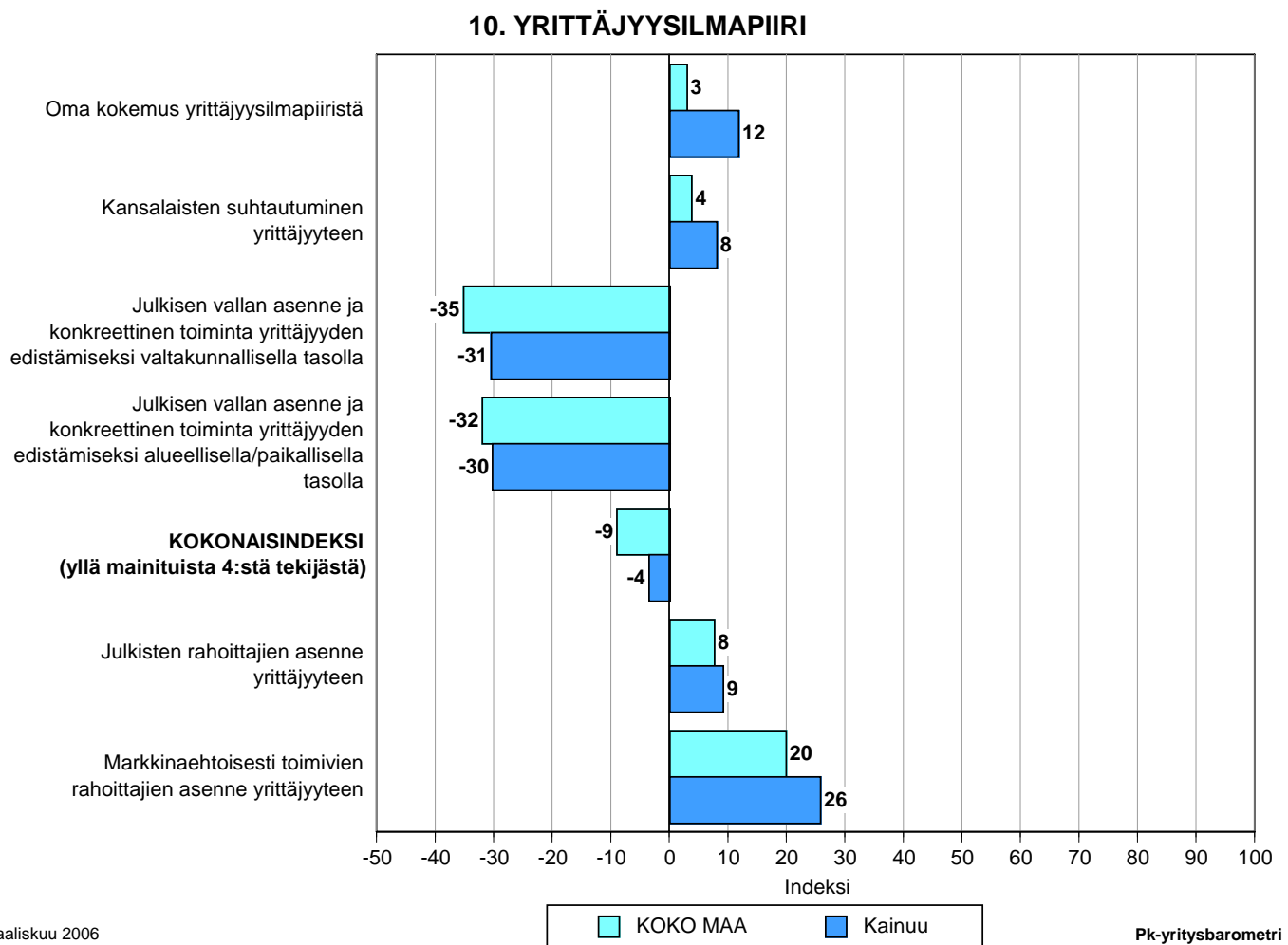
9. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA - Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana -

10 Yrittäjyysilmapiiri

Pk-yritysten käsityksiä yrittäjyysilmapiiristä selvitetään nyt aiempaa laajemmin. Kokonaisindeksi Kainuun alueella on negatiivinen -4 ja verrattuna koko maan indeksiin Kainuun indeksi on hieman sitä parempi. Indeksien osatekijöistä oma kokemus ja kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiiviksi tekijöiksi. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Kainuun että koko maan osalta.

Julkisen vallan rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Kainuun alueella koko maata paremmaksi. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa selvästi paremman arvion julkiseen puoleen verrattuna. Kainuussa niin julkisten kuin markkinaehtoisten rahoittajien indeksi on koko maan arvioita korkeampi.

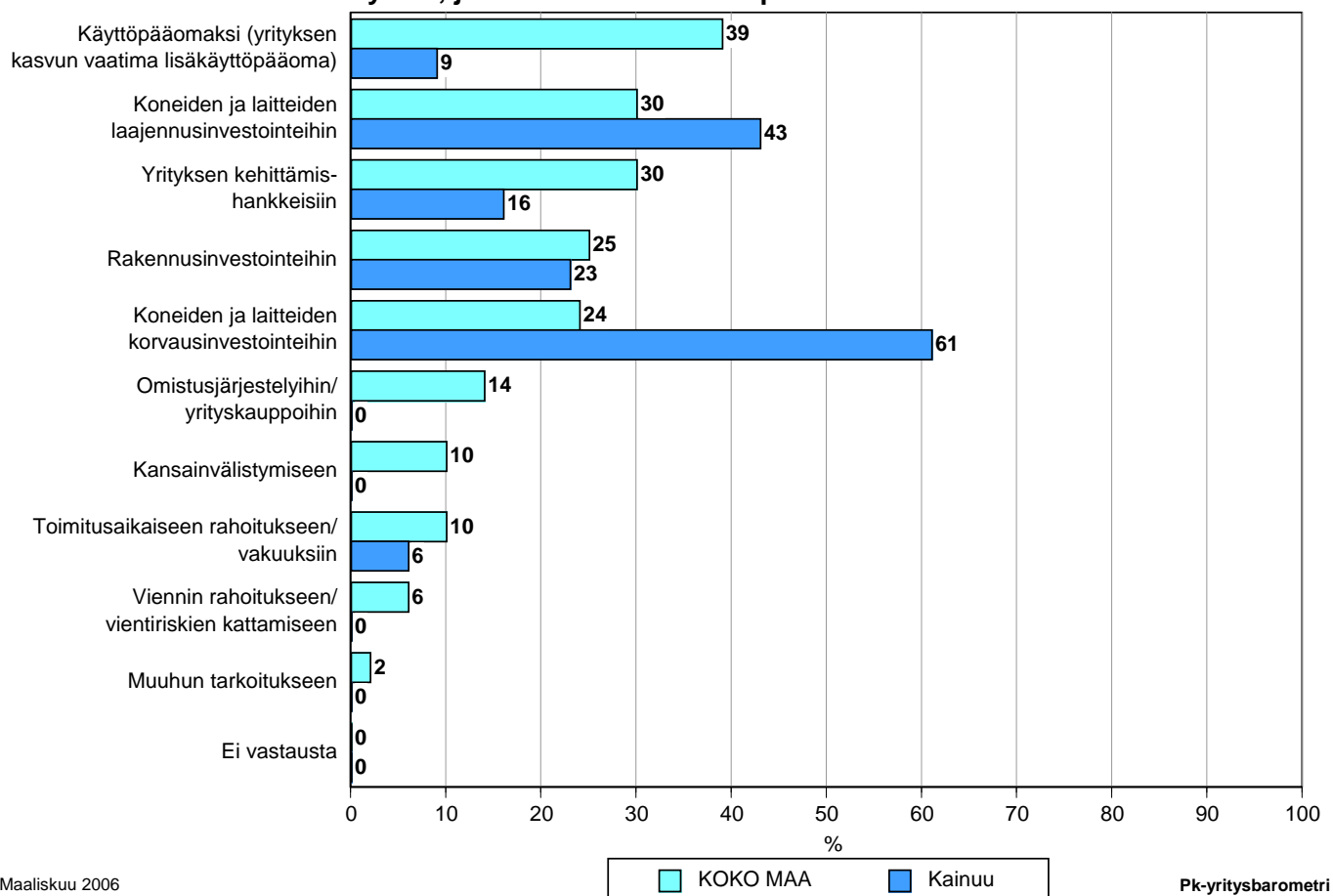
11 Pk-yritysten rahoitus

Kainuussa toimivista pk-yrityksistä 15 prosenttia aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Koko maan pk-yritysten keskuudessa ulkopuolista rahoitusta aikoo hankkia 26 prosenttia. Useimmiten alueen yritykset aikovat hankkia rahoitusta koneiden ja laitteiden korvaus- ja laajennusinvestointeihin. Kainuun pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (91 %) ja jonkin verran Finnverasta (9 %). Pääomasijoittajilta rahoitusta aikoo hakea vain 4 prosenttia alueen yrityksistä.

Alueen yrityksistä 4 prosenttia on hakenut rahoitusta pääomasijoittajilta ja näistä yrityksistä hiukan yli puolet myös sai tai otti rahoituksen. Neljännes yrityksistä voisi harkita ottavansa rahoitusta pääomasijoittajilta.

Niistä alueen yrityksistä, jotka eivät ole hakeneet eivätkä harkitse hakevansa rahoitusta pääomasijoittajilta, kaksi kolmesta sanoo syyksi sen, että yrityksen omistusta ei haluta jakaa. Kolmannes ei tunne pääomasijoitusta riittävästi ja myös kuudennes sanoo, että päätösvalta voisi siirtyä liiaksi sijoittajille.

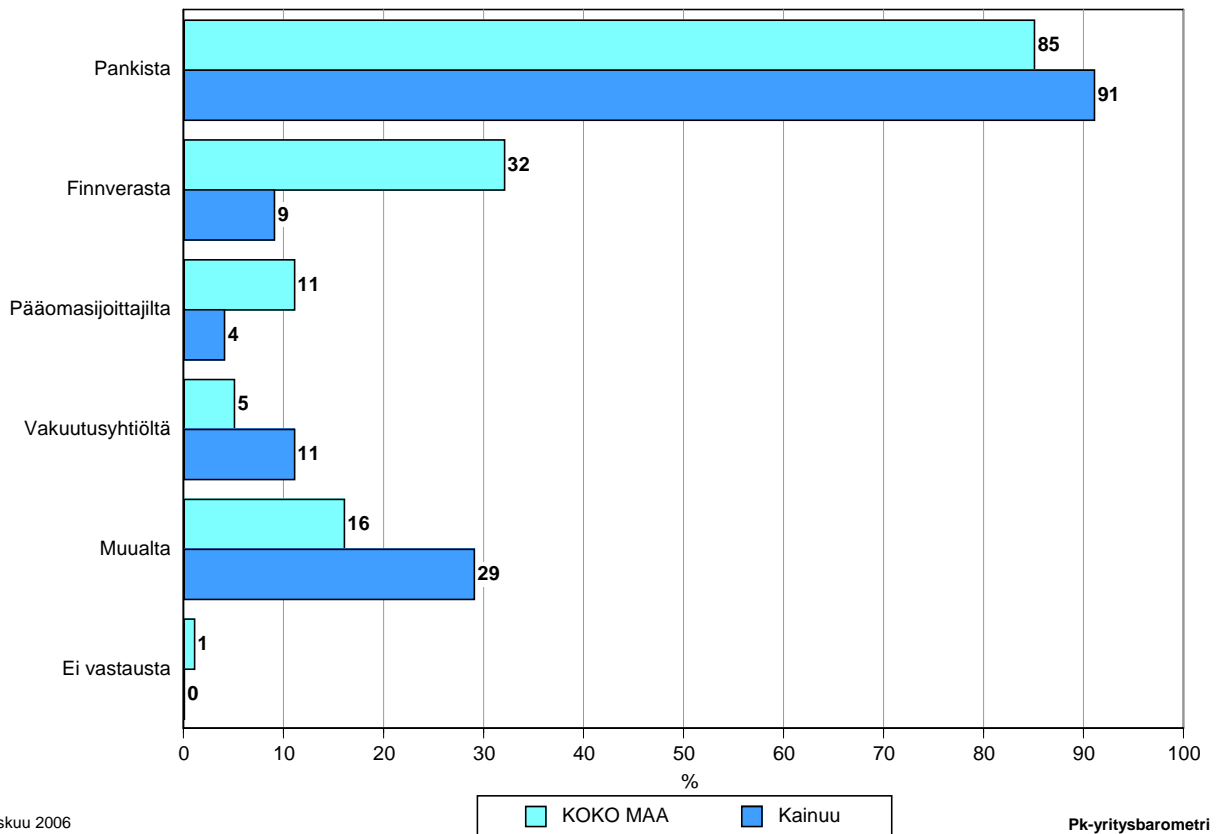
11. MIHIN KÄYTTÖTARKOITUKSEEN AIKOO OTTAA ULKOPUOLISTA RAHOITUSTA - Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -

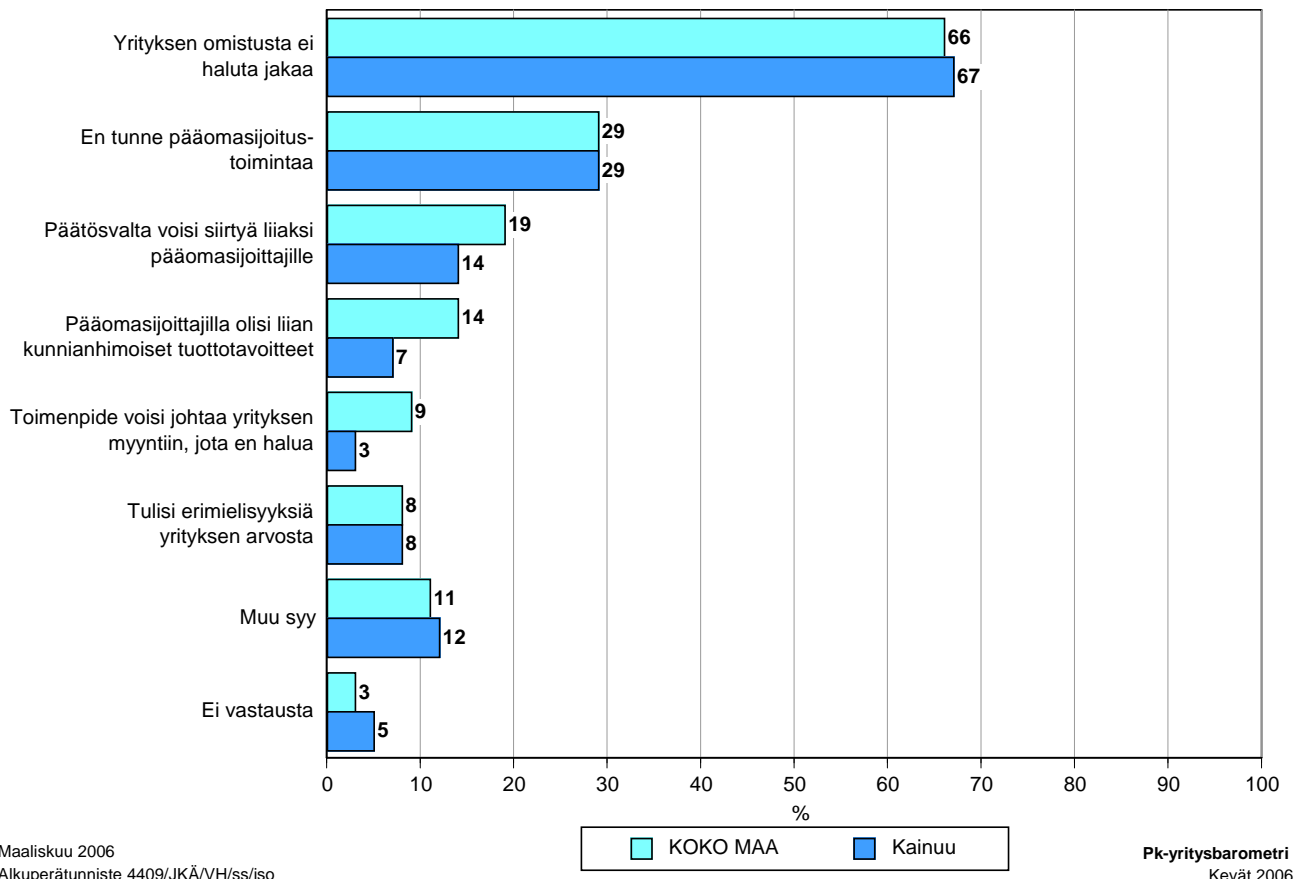
Maaliskuu 2006
Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Kevät 2006

12. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA - Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta -

14. MIKSI EI OLE HAKENUT RAHOITUSTA EIKÄ HARKITSE RAHOITUSTA PÄÄOMASIOITTAJILTA - Yritykset, jotka eivät ole hakeneet rahoitusta eivätkä harkitse rahoitusta pääomasijoittajilta -

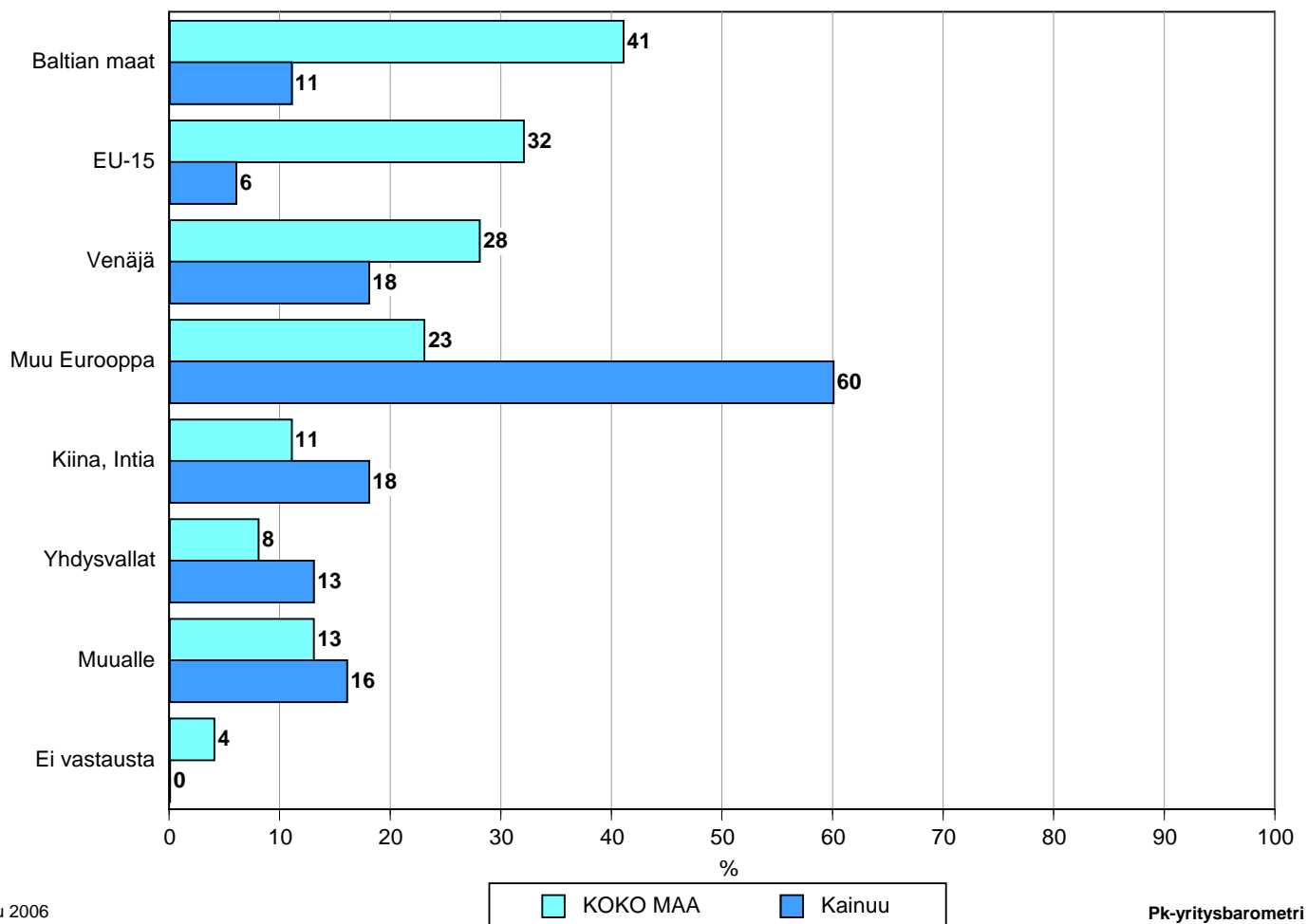

12 Pk-yritysten laajentuminen

Kainuussa toimivista yrityksistä 10 prosenttia aikoo käynnistää tuotantoa tai laajentaa toimintaansa ulkomaille. Näistä yrityksistä 60 prosenttia suuntaa EU:n ulkopuoliseen Eurooppaan, jonne Alueen yritysten toiminta suuntautuu koko maata selvästi keskimääräistä enemmän. Baltian maihin, EU-15-alueelle sekä Venäjälle aikoo laajeta huomattavasti koko maan keskiarvoa pienempi osuus yrityksistä.

Ulkomaille investoimista harkitsevista alueen yrityksistä 22 prosenttia ilmoittaa tarvitsevana ulkopuolista rahoitusta. Rahoitusta suunnitellaan Kainuun alueella haettavan valtaosin Finnveralta (74 %) ja jonkin verran pankista (26 %).

13. MIHIN PÄIN LAAJENTAA TUOTANTOA TAI TOIMINTAA - Yritykset, jotka aikovat käynnistää/laajentaa tuotantoa tai toimintaa ulkomaille -

13 Rekrytointi pk-yrityksissä

Kevään 2006 Pk-yritysbarometrissä kysyttiin myös työvoimamarkkinoihin liittyviä kysymyksiä, koska ensimmäisiä merkkejä työvoimapulasta on ollut havaittavissa ja samalla on alettu tarkastella työvoimamarkkinoiden ajankohtaisia kysymyksiä pulan kannalta.

Kainuun alueen yrityksistä hiukan yli puolella on ollut avoimia työpaikkoja viimeisen vuoden aikana. Määrä on jokseenkin sama kuin koko maan avointen työpaikkojen määrä. Kainuun alueella 27 prosenttia niistä yrityksistä, joissa on ollut avoimia työpaikkoja, on saanut rekrytoitua osaavan ammattilaisen eli ei ole kohdannut rekrytointiongelmia. Koko maan kohdalla 31 prosenttia on välttynyt ongelmilta. Kainuussa 22 prosenttia ja koko maassa 17 prosenttia ei ole onnistunut täyttämään yhtään avointa paikkaa

Taulukko 8: Moneenko prosenttiin avoimista palkatuista työpaikoistanne olette saaneet osaavan ammattilaisen viimeisen vuoden aikana?

	KOKO MAA	Kainuu
	%	%
0 %	9	12
1-33 %	9	14
34-66 %	10	11
67-99 %	8	4
100 %	16	15
Ei ole ollut avoimia työpaikkoja	47	45

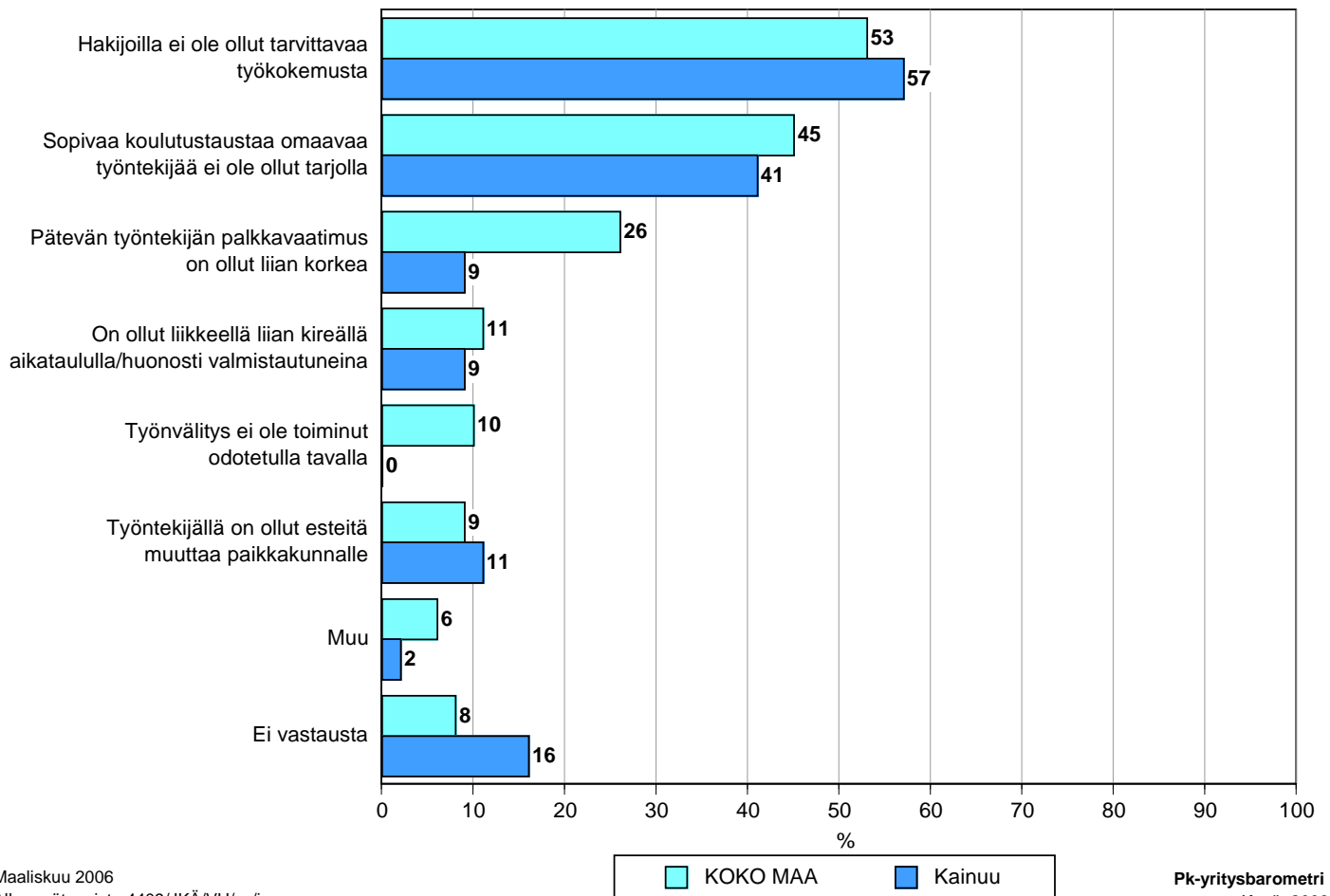
Rekrytointiongelmia Kainuun alueella kohdanneilla eniten ongelmia on ollut työntekijöiden löytämisessä.

Taulukko 9: Mihin henkilöstöryhmään kuuluvista on ollut pulaa?

	KOKO MAA	Kainuu
	%	%
Yrityksen johto	4	1
Toimihenkilöt	21	14
Työnjohto	11	12
Työntekijät	72	69

Niin koko maan kuin Kainuunkin alueella useimmin rekrytointiongelmien syyksi nimetään puutteellinen työkokemus ja koulutus. Palkkavaatimus saa koko maahan verrattuna pienemmän osuuden Kainuun alueella.

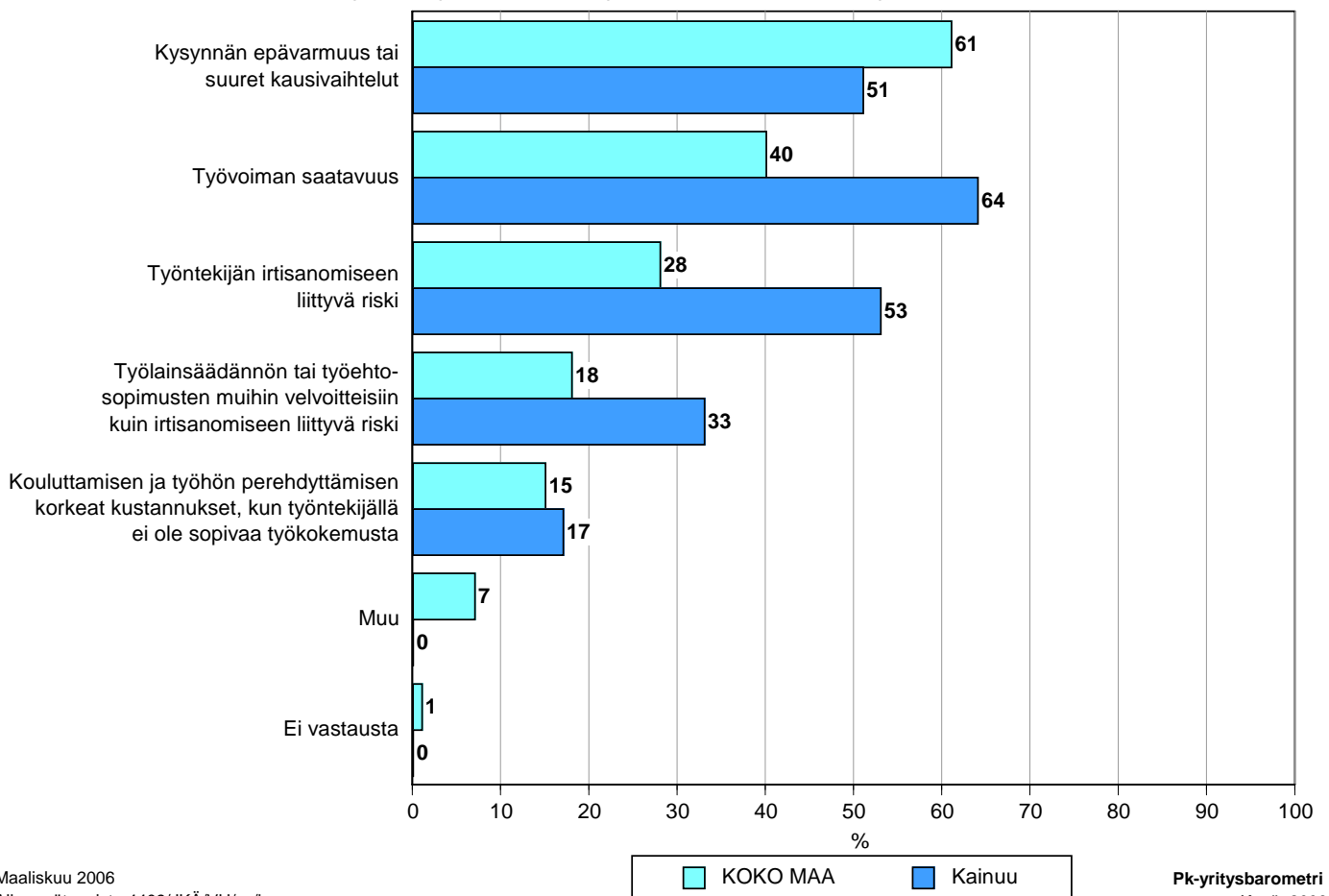
15. MIKÄ ON OLLUT SYYNÄ REKRYTOINTIONGELMIIN - Yritykset, jotka eivät ole saaneet rekrytoitua osaavia ammattilaisia -

Koko maan osalta 17 prosenttia pk-yrityksistä ilmoittaa käyttäneensä vuokratyövoimaa viimeksi kuluneen vuoden aikana. Kainuun alueella vastaava luku on 13 prosenttia.

Kainuun alueella vuokratyövoimaa käyttäneistä yrityksistä 64 prosenttia ilmoittaa työvoiman saatavuuden syyksi vuokratyövoiman käyttöön. Noin puolet nimeää käytön syyksi kysynnän epävarmuuden ja/tai kausivaihtelut sekä irtisanomiseen liittyvän riskin.

16. MIKSI OLETTE TURVAUTUNEET VUOKRATYÖVOIMAAN PALKATUN TYÖVOIMAN SIJAAN - Yritykset, jotka ovat käyttäneet vuokrattua työvoimaa -

Maaliskuu 2006
Alkuperätunniste 4409/JKÄ/VH/ss/jso

Pk-yritysbarometri
Kevät 2006

Kainuun alueen yrityksistä 7 prosenttia ilmoittaa palkkalistoillaan olleen ulkomaista työvoimaa viimeksi kuluneen vuoden aikana, kun koko maan osalta vastaava luku on 9 prosenttia. Sama osuus yrityksistä ilmoittaa ostaneensa ulkomaalaisia palveluita, joissa on käytetty ulkomaista työvoimaa.

Koko maan pk-yrityksistä 59 prosenttia katsoo, että ulkomaisen työvoiman vapaa liikkuvuus tulisi sallia. Kainuun alueella tätä mieltä on 55 prosenttia yrityksistä. Selvästi yli puolet alueen (58 %) ja koko maan (59 %) vastaajista kokee, että liikkuvuuden vapauttaminen helpottaisi työvoiman saatavuutta.

PÄÄKONTTORIT

HELSINKI

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 020 460 11
www.finnvera.fi

ALUEKONTTORIT

HELSINKI (PÄÄKAUPUNKISEUTU)

Eteläesplanadi 8 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

UUSIMAA

Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

JOENSUU

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

KUOPIO

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

LAHTI

Laiturikatu 2, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

LAPPEENRANTA

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

MIKKELI

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

OULU

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

PORI

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

ROVANIEMI

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

SEINÄJOKI

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

TAMPERE

Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

VAASA

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

EDUSTUSTOT ULKOMAILLA

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY
Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

HELSINGIN YRITTÄJÄT
Kellosilta 2 D, 2. krs. 00520 Helsinki
p. (09) 612 6230, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

KAINUUN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

KYMEN YRITTÄJÄT RY
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

LAPIN YRITTÄJÄT RY
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

LÄNSIPOHJAN YRITTÄJÄT RY
Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY
Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY
Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY
Tapiolan keskustorni 8. krs, 02100 Espoo
p. (09) 455 4525, f. (09) 467 655
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY -
KUST-ÖSTERBOTTENS FÖRETAGARE RF
Hietasaarenkatu 6, 65100 Vaasa
p. (06) 356 0800, f. (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY
Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

SAVON YRITTÄJÄT RY
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

UUDENMAAN YRITTÄJÄT - NYLANDS FÖRETAGARE RY
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
p. (09) 274 5420, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY
Brahenskatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Kainuun Yrittäjät

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
Puhelin (08) 613 0931
Faksi (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Suomen Yrittäjät

Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

FINNVERA

Kajaani
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi
Helsinki

Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240